

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ
KEİPA

ULUSLARARASI SEKRETERYA

Doc.: GA51/CC50/REC163/18/tr

TAVSİYE KARARI 163/2018¹

"KEİ Üye Devletlerindeki Kültürel İşbirliğinin ve Çok Kültürlülüğün Genişletilmesi"

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), KEİ'nin Yirminci Yıl Dönümü Vesilesiyle İstanbul Zirvesinde kabul edilen ve Devlet ve Hükümet Başkanlarının "bölgenin kalkınmasında kültürün oynadığı" elzem rolü vurgulayarak "kültür, turizm ve gençlik politikası alanlarında işbirliğinin halklarımız arasında daha güçlü bir karşılıklı anlayış sağladığı" görüşünü dikkate aldıkları Deklarasyonda ortaya konan ortak hedef ve amaçlara bağlılığını teyid etmektedir.

2. Asamble, 1993'te imzalanan ve işbirliğine yönelik uzun vadeli bir çerçeveye diğer ikili ve çok taraflı kültürel anlaşmaların imzalanması için sağlam bir zemin sunan Kültür, Eğitim, Bilim ve Bilgi Alanlarında İşbirliğine ilişkin Karadeniz Sözleşmesini dikkate almaktadır. Bu Sözleşme, hükümetlere, Karadeniz Bölgesinde yaşayan halklar arasındaki kültürel temasların eksenini genişletme ve bu temaslara çeşitlilik kazandırma amacıyla kültür alanındaki projelere destek verme ve sivil toplum örgütlerinin, sanatçı ve yazar birliklerinin, gençlik ve çocuk kuruluşlarının, özel vakıfların ve diğer kuruluşların

¹ 21 Haziran tarihli Asamble müzakereleri (bkz. Doc.: GA51/CC50/REP/17, Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonunun 18 Nisan 2018'de Novi Sad'da görüşülen *KEİ Üye Devletlerindeki Kültürel İşbirliğinin ve Çok Kültürlülüğün Genişletilmesi* konulu Raporu; Raportör: Sn. Lyudmila BOKOVA, Komisyon Üyesi, Rusya).
21 Haziran 2018'de Tirana'da düzenlenen Elli Birinci Genel Kurulda kabul edilen metin

Karadeniz kültürel işbirliği sürecine katılımına yönelik şartları oluşturma yönünde, tavsiyede bulunmaktadır.

3. KEİPA, KEİ üye devletleri arasında kültürel işbirliğini daha da geliştirme ve, değişmekte olan dünyada toplumlarımızın karşı karşıya olduğu sorunlara çözüm sağlamanın yanı sıra Bölge için önemli değerleri teşkil eden ve sürdürülebilir sosyal ve ekonomik kalkınma için temel gereçler olan kültüre ve kültürel kimliğe saygı gösterme yönündeki kararlılığını bir kez daha vurgulamaktadır. Bu bağlamda KEİPA kültür alanıyla ilgili çok sayıda Tavsiye Kararı almış bulunmaktadır:

- KEİ Bölgesinin Gelişiminde Kültürün Rolü (rec. 70/2003);
- KEİ Üye Ülkelerinde Kültürel Mirasın Korunması ve İyileştirilmesi (rec. 80/2004);
- Karadeniz Bölgesinde Kültür Turizmi Alanında İşbirliği (rec.83/2005);
- AB'nin Genişlemesinin Kültürel, Sosyal ve Eğitimsel Boyutları: Karadeniz Bölgesi için Sonuçları (rec.86/2005);
- Uluslar Arasında Güven Tesis Etmenin Aracı Olarak Kültürler Arası Diyalog (rec.89/2006);
- Küreselleşme Süreci ve Kültürel Çeşitlilik İçin Olası Tehdit (rec.93/2006);
- KEİ Bölgesinde Kültürel İşbirliği: Tecrübeler, Fırsatlar ve Güçlükler (rec.119/2010);
- KEİ Bölgesindeki Kültürel Mirasın Yasadışı Ticareti ile Mücadele (rec.148/2015);

4. KEİPA, KEİ'nin üye devletlerin kültürel işbirliğine olan ilgisini tazelemenin yollarını ve araçlarını incelemesine ve bazı öncü projeleri belirleyerek bunların finansmanını desteklemeye duyulan ihtiyacın artmakta olduğu kanaatindedir. Kültürler arasında paylaşım ve ortak sergi ve etkinlikler düzenlemeye yönelik KEİ programlarının geliştirilmesi üye devletler arasındaki etkileşime canlılık kazandıracak ve uluslararası alanda bölgenin kültürel kimliğini teşvik edecektir. Bölgede kültürün rolünü keşfetmeye ve teşvik etmeye devam etmek önemlidir.

5. Asamble, BM Genel Kurulunun medeniyetler arasında iletişime ve kültürel anlayışın teşvikine yönelik küresel gündem ve UNESCO ve Avrupa Konseyi ile işbirliği konusundaki kararları başta olmak üzere Birleşmiş Milletlerin kültür alanında uluslararası işbirliğiyle ilgili temel nitelikteki belgelerine bağlılığını yeniden ortaya koymaktadır.

6. Asamblenin, üye devletlerin geleceğe yönelik ortak hareket programı olan "Gelişmiş bir KEİ Ortaklığı yolunda KEİ Ekonomik Gündemi"nin etkin biçimde uygulanması sürecinde KEİ ve ilgili kurumları ile daha yakın bir işbirliği içinde çalışma kararlılığının altını yeniden çizmektedir. Karadeniz bölgesinde üye devletlerin kültürel kimlik ve değerlerinin çeşitliliği siyasi diyalogun kapsamını genişletme, ekonomik işbirliğini geliştirme, ve ülkelerin kültürel geleneklerinin karşılıklı olarak anlaşılması ve takdiri yoluyla istikrarı sağlama bağlamında kilit bir kaynak teşkil etmektedir.

7. KEİPA, üye devletlerin kültür alanındaki politikalarına özellikle dikkat çekmekte olup;

- Kültürel çeşitlilik için anlayışı ve saygıyı genişletmek amacıyla insanlar arasında ilişkileri artırmak yoluyla kültür üzerinden entegrasyonu artırmak,
- Hassas durumdaki insan topluluklarının kültüre erişimini geliştirmek,
- İnsanların azınlık grupların kültürlerine erişimi geliştirmek ve azınlık grupların kültürel ve dilsel kimliğini korumak,
- Diller arasında teatiyi teşvik etmek yoluyla, kültürler arası diyalogu canlandırmaya ve azınlık grupların kültürel ve dilsel kimliğini muhafaza etmeye devam edecektir.

8. KEİPA, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatının (KEİ) Gelişmiş bir KEİ Ortaklığı yolunda KEİ Ekonomik Gündemi çerçevesindeki çabalarını ve üye devletlerin işbirliği ağları kurma, modern kültür (edebiyat, tiyatro, dans, müzik ve görsel sanatlar) alanında ortak projeler geliştirme, kültürel ve yaratıcı sektörleri teşvik etme, bunların KEİ üye devletleri arasında işbirliğini bağlamında oynadıkları rolü güçlendirme, Karadeniz Bölgesinde Kültür turizmi / Kültürel rotalar projelerine ve bunların uygulanmasına cesaret verme yönünde kararlılıklarını ortaya koydukları 8. Hedefi takdirle karşılamaktadır.

9. Asamble KEİ'nin Kültür Çalışma Grubuna çalışmalarından ötürü minnettardır ve ortak strateji ve programlar geliştirmek suretiyle bölgenin potansiyelini sistematik bir biçimde keşfetmek ve Karadeniz'in kendine has bölgesel kimliğini daha iyi anlayabilmek için çaba sarf etmek yolunda yapılan çalışmalara tam destek verme kararlılığını yeniden vurgulamaktadır.

10. KEİPA Sırbistan Cumhuriyetinin KEİ Kültür Çalışma Grubu Ülke Koordinatörü (2017-2018) olarak görev yaptığı dönemi kapsayan ve kültürel işbirliği alanında pratiğe dönük sonuçlar elde etmek üzere hazırlanan Taslak Eylem Planının değerlendirilmesini memnuniyetle karşılamaktadır.

11. **Bu nedenle, KEİPA, KEİ üye devletlerinin parlamentolarına ve hükümetlerine aşağıdaki hususları tavsiye etmektedir.**

- Üye devletler arasında kültürel işbirliğini daha da güçlendirme ve geliştirme, yaratıcılığı teşvik etme, ve bu alanda inovasyona hız verme yönündeki kararlılıklarını *beyan etme*;
- Üye devletler arasındaki kültürel temasların artışının önünü açacak ortak kültür projeleri geliştirmek suretiyle Bölgenin potansiyelini keşfetme ihtiyacını *vurgulama*;
- Karadeniz Bölgesinde kültür rotaları projelerinin uygulanmasını *teşvik etme* ve bu bağlamda "Karadeniz'in Kültür Limanı" adlı bir kurumun tesisini destekleme;
- Yeni İpek Yolu projelerinin geliştirilmesi gibi kültür alanındaki yeni trendleri izlemenin önemini *altını çizme*, ve KEİ üye devletlerinin ilgili mercilerini KEİ bünyesinde yeni İpek Yolunun kültürel boyutuna ilişkin muhtemel önerileri incelemeye davet eder;
- Yerel toplulukları hedefleyen işbirliği projeleri geliştirmek suretiyle KEİ üye devletleri arasında kültürel çeşitlilik bilincini ve kültürel çeşitliliğe duyulan saygıyı artırmayı *amaçlama*;
- KEİ üye devletlerinin zengin kültürel mirasına saygı ve bu mirasın tanıtımı ile karşılıklı anlayışı ve birbirine duyulan saygıyı artırmanın bir yolu olarak kültürler arası diyalogu

- geliştirmeye dayalı olarak bir kültürel işbirliği modelini teşvik etmeye devam etme kararlılığını *yeniden dile getirme*;
- vii. KEİ'nin İlgili Kuruluşları, uluslararası ve bölgesel örgütler ve inisiyatifler ve ayrıca sivil toplum örgütleri ile işbirliğini güçlendirme ve sinerji oluşturma kararlılığını *yeniden vurgulama*;
- viii. Mevcut yasal çerçeveyi çok taraflı proje ve anlaşmaların vaktinde uygulanabileceği şekilde uyarlamak için gereken değişikliklerin yapılmasını *teşvik etme*;
- ix. KEİ Zirve Deklarasyonlarında, KEİ Şartında ve Parlamenter Asamblenin Deklarasyonlarında yer verilen taahhüt ve ilkelerin uygulanması ile ilgili yeni kanun ve çok taraflı anlaşmaların kabulünü teşvik etmede ve yeni girişimlere verilen desteği dile getirmede daha aktif bir yaklaşım *geliştirme*;
- x. KEİ ülkeleri arasında kültür alanında işbirliğini, özellikle öncelikler belirlemek, ortak strateji ve programlar geliştirmek, ve diğer uluslararası ve bölgesel örgütler ve kültürel işbirliği alanındaki sivil toplum ağları ile ortaklık ilişkileri üzerinden *daha da güçlendirme*;
- xi. KEİPA Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu ve KEİ Kültür Çalışma Grubu ile KEİ'nin Bağlantılı Kuruluşları arasında, ilgili tavsiye kararlarının uygulanmasına yönelik olarak işbirliğini *geliştirme*;
- xii. İşbirliği ağlarının kurulmasına ve edebiyat, tiyatro, dans, müzik ve görsel sanatlar gibi güncel kültürün çeşitli boyutlarında ortak projeler geliştirmeye *destek verme*;
- xiii. Tarihi yolları yeniden *canlandırma* ve kültürler arası diyalogun, karşılıklı anlayışın, iyi komşuluk ilişkilerinin ve sosyal uyuşmanın araçları olarak yeni yolları yaratıcı bir biçimde geliştirme;
- xiv. Karadeniz Bölgesinin genelinde tüm halkların faydasına olacak şekilde sürdürülebilir kalkınmanın anahtarı olarak kültür turizmini *aktif biçimde teşvik etme*;
- xv. Karadeniz Bölgesinde belli başlı konumları birbirine bağlamaya yönelik bir plan *oluşturma* ve kültürel ve yaratıcı sektörlerle genişlemeye devam edebilmelerine, büyüme sağlamalarına ve istihdamı artırmalarına olanak tanıyacak bir ortam sunma;
- xvi. Karşılıklı görüş alışverişi, ortak projeler ve kültür alanında inisiyatifleri sağlamaya yönelik yeni teşvik unsurları sağlayarak kamu görevlileri, girişimciler, akademisyenler, STK'lar ve gençler arasında etkileşimi *geliştirme*;
- xvii. Kültürle ekonomi arasında bağlantı kurma ihtiyacını *ele alma* ve sürdürülebilir bir kültür ekonomisi geliştirme hedefine yönelik olarak kültürel ve yaratıcı faaliyetlerin paydaşlarının yanı sıra özel sektörle birlikte çalışma;
- xviii. KEİ bünyesinde kültür alanındaki mevcut işbirliğini *daha da güçlendirme* ve ilgili uluslararası örgütlerle, özellikle de Avrupa Konseyi ve UNESCO ile, ve ayrıca diğer bölgesel ve uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum ağlarıyla birlikte çalışma;
- xix. UNESCO ve KEİ arasında Mutabakat Zaptı taslağı konusundaki görüşmelerin *sonuca ulaştırılmasına* iki örgüt arasında işbirliğini geliştirmenin önemli bir adımı olarak *destek verme*;

- xx. Üye ülkelerin uzmanlarının KEİ Çalışma Grubu toplantılarına katılımını finanse etme olasılığını *araştırma*;
- xxi. KEİ UDS ve KEİ üye devletlerindeki merkez noktalar arasındaki işbirliğinin, KEİ tarafından finanse edilen projelere/faaliyetlere katılım adına fırsatların yayımının genişletilmesi görüşüyle, geliştirilmesi.
- xxii. KEİ ülkeleri arasında karşılıklı anlayışı ve güveni *oluşturmak ve geliştirmek*, eşit ve karşılıklı olarak yararlı bir ortaklık geliştirmek, ülkelerin uluslararası kültürel işbirliği ağına katılımını arttırmak, KEİ ülkelerini dünya kültür alanına daha fazla entegre etmek;
- xxiii. Kültürün zengin tarihi geleneklerini *korumak* ve yaratıcılığın çeşitliliği ve özgürlüğü, her hangi bir sansür olmaksızın fikirlerin çoğulculuğu ve KEİ ülkelerinde yaşayan halkların kültürlerinin eşit haysiyetini kabul etme bağlamında, dinamik bir kültürel yaşam geliştirmek;
- xxiv. KEİ Ülkeleri Kültür Günlerinin ve diğer bağlı organizasyonların düzenlenmesi, yaratıcı temasların geliştirilmesi için kültürel değerlerin karşılıklı seyahatleri, deneyimlerin teatisi ve konferanslara, sempozyumlara ve diğer tematik etkinliklere katılımı *teşvik etmek*;
- xxv. KEİ bölgesinde, önde gelen üniversitelerin konsorsiyumu formatında ve ağ üniversiteleri vb. bazında, eğitim ve bilim alanında çok taraflı işbirliği için bir platform oluşturmak adına *birlikte çalışmak*;
- xxvi. Tarihin tahrifatı girişimlerini ve tarihsel olayların siyasi çıkarlarla yorumlanmasını önlemeye karşı gerekli dikkati göstererek, devletlerimiz arasındaki ilişkilerin tarihinin tarafsız bir şekilde kapsanmasını sağlamak adına ders kitaplarını ve öğretim araçlarını ortak bir şekilde hazırlamak amacıyla bilim adamları arasında iletişimi *teşvik etmek*;
- xxvii. Sergilerde, yayınlarda ve medya etkinliklerinde tarihi ve arşiv materyallerini kullanarak, ülkelerimizin olumlu görünürlüğüne oluşturulmasını *kolaylaştırmak*;
- xxviii. KEİ ülkelerinin kültürünü teşvik eden kitle iletişim araçları için devlet desteğinin güçlendirilmesini *gözetmek*;
- xxix. KEİ ülkelerinin turizm fırsatları hususunda vatandaşların bilgilendirilmesi uygulamasını *geliştirmek* ve uluslararası sergilerin büyük uluslararası turizm fuarlarına katılımını sağlamak;
- xxx. Kültürel kurumlar, sanatçı dernekleri ve ünlü şahsiyetler arasındaki doğrudan bağlantıların yanı sıra sponsorluklarının önemli kültürel işbirliği projelerinin uygulanmasına yardımcı olduğu özel kamu fonlarının ve işletmelerin faaliyetleri *temin etmek*;

- xxxı. Anlayışı ve kültürel çeşitliliğe karşı saygıyı geliştirmeyi amaçlayan insanların karşılıklı iletişimini geliştirerek, azınlık kültürlerine ulaşımı geliştirerek ve azınlık kültürlerin kültürel ve dilsel kimliğini koruyarak, ulusal azınlıkların kültürel ve dilsel kimliğini *korumak*;
- xxxii. Ulusal topluluklar içinde ve yurttaşlarının yaşadığı ülkelerdeki kültürel ve tarihi mirasın, milli kimliğin ve geleneklerin *korunması*;
- xxxiii. Ülkemizden gençlik örgütlerinin uluslararası kültürel işbirliğine daha aktif katılımına özel ilgi göstererek gençlerin teatisini *geliştirmek*.

12. **KEİPA**, KEİ Dışışleri Bakanları Konseyini bu Tavsiye Kararını değerlendirmeye davet etmektedir.